

Vzpomínka na Franze Spetu (22. 12. 1941 – 5. 12. 2015)

Jen málo zahraničních botaniků věnovalo spolupráci s českými botaniky tolik úsilí jako rakouský botanik Franz Speta. Franz se narodil v Linci, kterému s výjimkou vysokoškolských studií ve Vídni zůstal věrný. Přes studium karyologie se dostal k systematice čeledi *Hyacinthaceae*, která se stala jeho celoživotním tématem. Za svými oblíbenými „Zwiebel – cibulemi“ podnikl bezpočet cest do nejrůznějších konců světa. Na tomto poli se stal světově uznávaným odborníkem, který popsal řadu rodů a druhů a také tuto čeleď zpracoval do světového přehledu čeledí a rodů (Speta 1998). Věnoval se však i jiným skupinám a publikoval více než 100 vědeckých prací (Greilhuber 2012, Greilhuber & Speta 2016). Celý svůj aktivní vědecký život strávil v Hornorakouském zemském muzeu v Linci, kde vybudoval Biologické centrum, které od roku 1993 až do svého odchodu do důchodu v roce 2003 řídil. Mnoho úsilí věnoval studiu botanické historie a jeho zásluhou vzniklo několik vědeckých časopisů vydávaných Hornorakouským muzeem, z nichž botanicky nejvýznamnější je časopis *Stapfia*.

Organizace botanického výzkumu byla jedním z Franzových celoživotních posláních. Zorganizoval první setkání rakouských botaniků v roce 1981 v Linci, od té doby se setkání ve dvouletých intervalech konají pravidelně po celém Rakousku. Nesmazatelně se však zapsal do rozvoje česko-rakouské botanické spolupráce. Poprvé se o navázání kontaktů s jihočeskými botaniky pokusil již v roce 1968. Okamžitě po roce 1989 pak začal organizovat setkání českých a hornorakouských botaniků, kterých se v letech 1990–2003 uskutečnilo 14. Umožnil tak mnohým českým botanikům poznání různých oblastí Horního Rakouska i dalších spolkových zemí a navázání kontaktů s předními rakouskými botaniky. Setkání měla vždy neopakovatelnou příjemnou atmosféru, kterou šířil svou přátelskou povahou nejen Franz, ale i jeho stejně laskavá manželka Elise a další rakouští kolegové. Několik dalších setkání se pak uskutečnilo i u nás, například na Šumavě a v Českém středohoří. Za tyto mimořádné zásluhy o rozvoj česko-rakouských botanických kontaktů byl Franz Speta v roce 1995 zvolen čestným členem České botanické společnosti. Franz zemřel na sklonku roku 2015 a nám všem, kteří jsme ho znali, zůstane nesmazatelně vrytý do paměti jeho široký milý úsměv a nezdolný optimismus, který ho doprovázel až do konce života i v jeho obtížích a nemocech.

Milan Š t e c h

Franz a Elise Speta (uprostřed) spolu s K. Kubátem (vlevo) a J. Kirschnerem (vpravo) při setkání hornorakouských a českých botaniků na Oblíku v Českém středohoří v roce 2006.

Literatura

- Greilhuber J. (2012): Ein Leben für die Biologie – Franz Speta zum 70. Geburtstag. – *Verh. Zool.-Bot. Ges. Österreich* 148/149: 397–417.
- Greilhuber J. & Speta E. (2012): Franz Speta 1941–2015 zum Gedenken. – *Neireichia* 8: 245–2015.
- Speta F. (1998): *Hyacinthaceae*. – In: Kubitzki K. (ed.), *The families and genera of vascular plants 3*: 261–285, Springer-Verlag, Berlin, Heidelberg, New York.